

Beeldenstorm

door Ivar Hoekstra

Motor loopt, plaatwerk verrot

Het is een interessant experiment: als je terug in de tijd zou kunnen gaan, zou je je dan jonger en vitaler voelen?

Afgelopen vrijdag was ik bij een 40+ disco (inmiddels ook in Limburg een hit) en voelde mij op de klanken van *I'm so excited* van de zusters Pointer inderdaad weer even achttien jaar. En omdat het zo gezellig was, dronk ik pils als ranja en maakte Michael Jackson-achtige moves. Jong voelde ik me zeker. Maar toen ik drie uur later kotsend boven de wasbak hing en 's ochtends last van mijn knie had (vanwege overmatig springen op *Jump* van Van Halen) wist ik dat de vitaliteit toch nog echt 2012 was: belabberd.

Omroep MAX heeft met vijf écht krasse knarren een soortgelijk experiment uitgehaald. John Leddy (81), Mimi Kok (77), Ed van Thijn (77), Marie-Cécile Moerdijk (82) en Henk van der Horst (72) gaan terug naar de jaren zeventig. De periode waarin zij als dertigers en veertigers hun hoogtijdagen beleefden. In een villa die is volgestopt met ribfluvelen banken, oranje koffiezetapparaten, bruin behang en kraten Skol-bier wordt gekeken of het vijfalf zich weer net zo levendig voelt als toen want - zo denkt Omroep Max- ouderdom word je aangepaard door je omgeving.

Interessante hypothese die toch wat lastig te handhaven is, omdat bij vier van de vijf knarren de boten akelig piepen en kraken. Ed van Thijn durft geen lange stukken meer te lopen omdat hij dan last krijgt van zijn evenwicht, Mimi Kok hijgt na tien meter lopen erger dan Kim Holland en Marie-Cécile Moerdijk kan alleen met hulp van haar rollator ('maar die noem ik mijn Harley') nog opstaan uit haar stoel. Opvallend genoeg is de 81-jarige John Leddy nog fitter dan de jongste van het stel, Henk Ter Horst. Henk was samen met zijn *Farce Majeure* collega's de beeldbuislollbroek van de jaren zeventig, maar daar is weinig meer van over. Nu is Henk voornamelijk depressief. Vooral in de ochtend. Zijn ze mooi klaar mee in het *seventies*-huis. Met een gezicht als een oorworm staat depressieve Henk om zeven uur 's ochtends in de keuken en dat humeur wordt er niet beter

op als de weliswaar slecht ter been maar opvallend vrolijke Marie-Cécile mokkende Henk een kopje thee aanbiedt.

Je weet nu al dat dit de komende afleveringen - dinsdagavond was aflevering 1 - gaat escaleren. Zoals het na de eerste aflevering ook onvermijdelijk is dat vermoedelijk weer Henk zich kapot gaat ergeren aan de praatzieke en melodramatische Mimi Kok die nog altijd praat als Gé Braadslee, haar hyper alter ego uit *Waldolala*. Mimi is eenzaam en heeft geen vrienden. En of ze die gaat maken in het huis is de vraag. Want krasse knarren zijn onderling net zo vilein als kinderen. Boven op zolder houden een psycholoog en een arts de groepsdynamiek via twee monitoren nauwlettend in de gaten. „Hé, nu laat Mimi haar koffer door John Leddy naar boven dragen. Dat kan ze best zelf!”, moppert het medisch duo. „Kijk! Henk heeft als eerste het jaren zeventig colbertje uit de kleedkast aangetrokken. Hij gaat er wel voor!”

Ondertussen is Ed van Thijn al drie uur bezig met koffie zetten. Dat doet in zijn chique Amsterdamse herenhuis zijn derde vrouw altijd, dus Ed voelt zich ietwat ontheemd. Tussen de theatrale acteurs is de vergeten intellectueel Van Thijn een vreemde eend. „Wat ik verdorie zo spijtig vind, is dat ik niet meer durf te roeien. Dat mocht ik toch zo verrekke graag doen”, zegt Ed met die prachtige aardappel in zijn stem. En zo blijven de krasse knarren toch vooral steken in de rol die wij al zolang van ze kennen. Dat levert onderhoudende maar ook trieste televisie op. 'Over oude mensen en de dingen die voorbijgaan', was wellicht een betere titel geweest dan *Krasse Knarren*. Je ziet vijf oudjes bij wie de motor nog wil lopen maar waarvan het plaatwerk verrot is. En dan kun je nog zoveel zitkuilen, bruin behang en oranje broodrommels om ze heen zetten, dat doet niets af aan het feit dat ze misschien juist in deze *seventies* setting extra geconfronteerd worden met hun eigen sterfelijkheid. Ik begrijp de depressies van Henk nu een stuk beter.

Krasse Knarren, dinsdagavond om 20.30 uur op Ned 1.

Mimi Kok - alias Gé Braadslee- zit ook in het *Krasse Knarren*-huis. foto ANP

Tanja Schell

foto Roger Dohmen

Vloeibaar GOUD in sprayvorm

Hoe vind je het parfum dat perfect bij je past? Tanja Schell van The Noble Nose in Maastricht heeft zich verdiept in geuren. Over topnoten, hunkerparfums en *chypres*; de geurwereld beyond de klassiekers 4711 en Chanel No 5.

door Vikkie Bartholomeus

Het laatste parfum dat ze rook was even schrikken. Tijgerbalsem? Dat had ze toch niet gekocht? De menthol-achtige ziekenhuisgeur benam haar bijna de adem. En alsof dat nog niet genoeg was rook ze ook nog een duistere zweem van autobanden en bubblegum. Ze was ontzet, overrompeld. Was dit nu Tubéreuse Criminelle van de Franse parfumentovenaar Serge Lutens waar ze zich zo op had verheugd? De belofte van de volle, sensuele geur was al bij de eerste snuif vervlogen. Kostbare pech. Maar een paar uur later volgde onverwacht alsnog de beloning. Nadat de eerste dampen waren opgetrokken bleef „een weelderige bloemenweide” achter op haar huid. Een 'hunkerparfum' dat je moet hebben, hebben, hebben en waar je aan blijft snuffelen. „Vloeibaar goud in sprayvorm.”

Tanja Schell is gek op geuren. Ze schrijft onder de titel *The Noble Nose* een onafhankelijk parfumblog en geeft persoonlijk geuradvies. „Mensen zijn zich eigenlijk voornamelijk bewust van geur als iets extreem lekker of extreem vies ruikt. Maar al die schakeringen ertussen, daar is men zich niet van bewust.” Hoogste tijd om de neuzen meer open te zetten, vindt ze. „Het is zo'n wezenlijk zintuig. Zonde om het niet te gebruiken.”

Zelf is ze zich al sinds haar jeugd heel bewust van geur. Terwijl haar eerste geurherinnering eigenlijk vrij onprettig is. Ze kan het zo terughalen, die weige, akelige reuk van ontstoken vlees in de wond van haar aangereden herdershond. „Walgelijk.” Aan de andere kant: ook de zalige custardpudding van haar moeder kan ze nog zo ruiken. „Ik was zo'n puber die van haar eerst verdiende centjes parfum kocht”, lacht ze. „Het voelde als een modeaccessoire, een verlengstuk van mijn identiteit.” En nog voelt ze zich 'naakt' als ze voor het stoplicht opent merkt dat ze vergeten is parfum op te doen; ze is in staat terug naar

huis te rijden. „Ik weet inmiddels dat het onderdeel is van mijn constitutie. Ik ben heel zintuiglijk ingesteld. Heel sensitief voor indrukken van buitenaf. Ik voel overal aan, ruik overal aan.” Elke periode in haar leven kan ze typeren met een parfum. Dune van Dior toen ze als jonge onderzoeker in het Haags Gemeentemuseum werkte. Krachtig en mysterieus. White Linen van Estee Lauder in de jaren dat ze managementtrainer was. „Super energiek, je krijgt er een boost van. Maar hij scheidt ook enige afstand; is niet warm, ontvankelijk en open.” Ze is er van overtuigd: intuïtief kies je een geur die bij je past. Bij je karakter, je goedtoestand. De enige geur die ze ooit taxfree op een vliegveld kocht was All About Eve van Joop, op weg naar Amerika met haar nieuwe liefde. „Zo'n waanzinnige, blij geur. Het is gewoon gebottelde blijdschap. Het paste zo goed bij dat moment!”

'Ik ga mijn neus achterna en zie wel wat ervan komt'

Het idee voor *The Noble Nose* kwam op een keerpunt in haar leven. Op zoek naar een nieuwe carrière, zingeving, schoot het haar te binnen. „Ik ga iets met geur doen. Ik ga mijn neus achterna en zie wel wat er van komt.” Of ze van nature een bovengemiddeld scherpe neus heeft durft ze niet te zeggen, maar ze heeft hem wel getraind. Onder meer in de wijnhandel die haar man nu nog voert. „Soms dacht ik bij zo'n heerlijke wijn: ik heb aan de geur genoeg. Ik zou willen dat ze dit in een flesje konden doen.” Afgelopen maanden heeft ze besteed aan een grondige parfumblog. Alle klassiekers, alle merken die ze ooit heeft gebruikt is ze opnieuw gaan kopen. Bij de vintage flessen is het soms „*fingers crossed*” of de

geur nog wel goed is. Ze koestert bijvoorbeeld een klein koffertje met drie kristallen flesjes Amour van Jean Patou. Open het glazen stopje en je ruikt 1927. Ongelooflijk hoe lang een parfum goed kan blijven. Maar zodra deze geur vervliegt, verdwijnt een stukje cultureel erfgoed.

Tanja Schell heeft inmiddels een 'geurbibliotheek' met achthonderd geuren opgebouwd. Verder heeft ze veel theoretische kennis vergaard. Over de opbouw van parfums in lagen, van de topnoten die het eerst vervliegen tot de basisnoten die de essentie vormen. Ook leerde ze geuren indexeren, categoriseren volgens de indeling die ook de jaarlijkse *fragrance bible* hanteert. Van citrus tot oriëntaals, van bloemengeuren tot eigenzinnige *chypres*. Ze is niet erg te spreken over het gros van de nieuwe geuren die op de markt komen. Het zijn veelal gemakkelijke fruit- en bloemige *celebrity*-parfums. Eendagsvliegen. Tanja Schell heeft sinds enkele maanden een methode ontwikkeld om de juiste geur te vinden. Voor 89 euro geeft ze een persoonlijk geuradvies. Aan de hand van vragenlijsten en een interview probeert ze te achterhalen wat iemands geurvoorkeuren en -afkeuren zijn. Geurimpressies uit het verleden worden opgeduikeld. En er wordt gekeken naar iemands karakter, welk type mens is het. Maar bijvoorbeeld ook: welke thee heeft de voorkeur? „Dat zegt vaak iets over het parfum.” Wordt er gezocht naar een parfum voor een speciale gelegenheid of moet het gewoon een basisgeur voor elke dag zijn?

Tanja Schell stelt vervolgens een profiel op en stuurt vijf proefbuisjes. Vaak is het dan al raak, soms is een tweede ronde nodig. Er is namelijk één aspect dat niet valt in te calculeren: hoe 'werkt' het parfum op de huid. De chemie met het lichaam is een mysterie, valt niet te doorgronden. Het heerlijkste parfum kan zich openbaren als een walgelijke stank. Neem het van Tanja Schell aan: het vinden van het juiste parfum is even lastig als het vinden van de juiste man.

Barre OMSTANDIGHEDEN

door Kirsten Brandt

Hoe gaan we in Nederland om met asielzoekers die ons land moeten verlaten? Het programma *Zembla* hoorde de klachten van vreemdelingen in detentiecentra en ging op onderzoek naar wat er achter de muren van deze gebouwen gebeurt. Detentiecentra voor vreemdelingen blijken gevangnissen, waarin de mensen slechter behandeld worden dan veroordeelde cri-

minelen. Volgens de wet mogen de vreemdelingen niet langer opgesloten dan nodig, maar vele zitten er maandenlang te wachten op uitzetting. In 2011 zaten 6730 illegalen in vreemdelingenbewaring. Slechts een kwart van hen wordt vervolgens daadwerkelijk uitgezet naar het land van herkomst. Een groot deel belandt uiteindelijk weer op straat. Slechte medische zorg, strafmaatregelen zoals de isoleer cel en een uitzichtloze situatie. In *Zembla* zien we vanavond het verhaal en

de ervaringen van betrokkenen en de vreemdeling zelf. De makers bezoeken het detentiecentrum in Zeist. Het is duidelijk dat het onderwerp gevoelig ligt, want er mag niet in het gebouw gefilmd worden. Het detentiecentrum omvat twee gebouwen en één daarvan is gebouw 4. Hier verblijven 292 vreemdelingen. Betrokkenen als advocaten, artsen en medewerkers van de Inspectie voor de Sanctietoepassing, toezichthouder op het gevangeniswezen, komen aan het

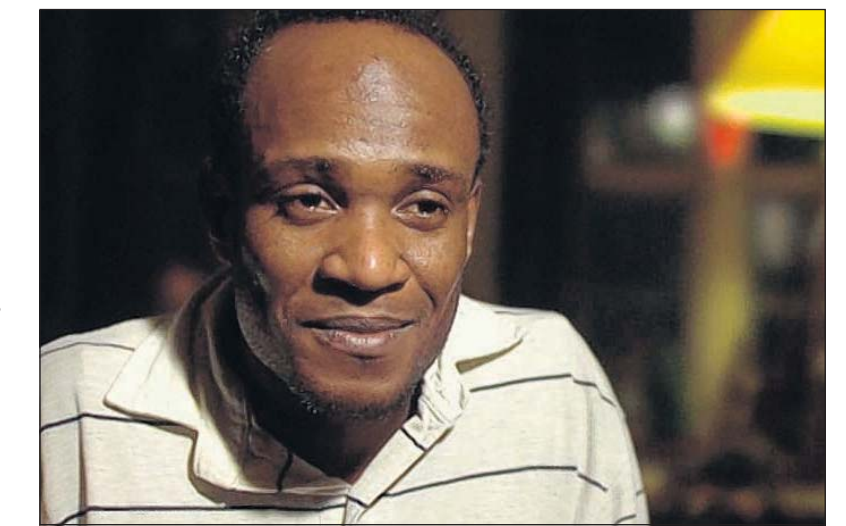
in gebouw 4

woord en hebben kritiek op de situatie. De luchtkwaliteit is één van de problemen in gebouw 4. De opgesloten worden ziek en krijgen weinig medische hulp. Khalid (30) is één van de gedetineerden in Zeist. Hij komt uit Somalië en behoort tot de Bajuni; een minderheidsgroep in het land. Somalië ziet de Bajuni niet als echte burgers. Door de onderdrukking vluchtte Khalid en kwam in 2007 in Nederland terecht. Sindsdien heeft hij vier keer in detentie geze-

ten. Khalid weet dat hij moet worden uitgezet, maar Somalië erkent hem niet als burger, waardoor hij nu staatloos is. Hij heeft geen leuke ervaringen met Nederland en zou liever teruggaan naar zijn land van herkomst. Khalid: „Ik heb niets verkeer gedaan. Ik heb lange tijd in detentie gezeten. Als ik alles bij elkaar optel is het 1 jaar, 7 maanden en 4 dagen. Allemaal voor niets.” Halim komt uit Marokko en heeft last van psychoses. Zijn familie haalde hem in 2008 naar Neder-

land zodat ze hem konden steunen. Hier nam een arts hem in behandeling, waardoor hij veel vooruitgang boekte. Toen Halim in detentiecentrum Zeist terecht kwam, verslechterde zijn toestand en kreeg hij weer last van aanvallen, met als gevolg dat hij drie keer in een isoleer cel terecht kwam. De arts die hem eerder behandelde maakt zich zorgen.

Zembla: De gevangenen van gebouw 4, vanavond om 21.20 uur, Nederland 2.

Somalische Khalid in Zembla aan het woord over zijn ervaringen. foto GPD